

નિયમ સંગ્રહ -૧

<p>સંગઠનની વિગતો, કાર્યો અને ફરજો ૧.૧</p>	<p>જાહેર તંત્ર (જાહેર સત્તા મંડળ) જાહેર તંત્ર ઉદ્દેશ/ હેતુ જાહેર સત્તા મંડળ)</p>	<p>ગુજરાત પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા બોર્ડ ગાંધીનગર રાજ્યના તમામ ગ્રામ્ય વિસ્તારો તથા શહેરો (મહાનગરપાલિકા અને લશ્કરી કેન્ટોન્મેન્ટ વિસ્તાર સિવાય) ની પ્રજાને પીવાના પાણીની અને ગટર વ્યવસ્થા અંગેની મૂળભૂત જરૂરીયાતો પુરી પાડવા માટેની યોજનાઓ તૈયાર કરવા, જે યોજનાઓ તૈયાર થઈ છે તે નિયમિત રીતે ચાલે અને લોકોને નિયત ધોરણોનું શુદ્ધ અને ગુણવત્તાસભર પીવાનું પાણી મળી રહે તે ઉદ્દેશ/હેતુ માટે ગુજરાત પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા બોર્ડની ગુજરાત સરકારે તા.૨૦/૮/૧૯૭૯ થી રચના કરી છે.બોર્ડની રચના પાછળનો મુખ્ય ઉદ્દેશ રાજ્યમાં પ્રવર્તતી પીવાના પાણીની સમસ્યાના કાયમી ઉકેલ પીવાના પાણી અને સ્વચ્છતા કાર્યક્રમમાં ગતિશીલતા લાવવા તેમજ ગુજરાત રાજ્યમાં પાણી પુરવઠા અને ગટર યોજનાઓમાં ઝડપી વિકાસ અને નિયમન માટેનો છે.</p>
<p>૧.૨</p>	<p>જાહેર સત્તા મંડળનું મિશન / દુરંદેશીપણું (વિઝન)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ગુજરાત રાજ્યના દરેક ગામની વસ્તીને નિયત ધોરણે પીવાલાયક સ્વચ્છ ને ગુણવત્તાવાળું પાણી પૂરું પાડવું. ➤ શહેરો (મહાનગરપાલિકા તથા લશ્કરી કેન્ટોન્મેન્ટ વિસ્તાર સિવાય)ને ને સ્વચ્છ અને ગુણવત્તાવાળું પાણી પૂરું પાડવું.
<p>૧.૩</p>	<p>જાહેર સત્તા મંડળ નો ટૂંકો ઇતિહાસ અને તેની રચનાનો સંદર્ભ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ગુજરાત રાજ્યની ૧૯૬૦ માં રચના થયા પછી રાજ્યના શહેરો અને ગ્રામ્ય વિસ્તારોની પ્રજાને પીવાના પાણીની અને ગટર વ્યવસ્થા અંગેની મૂળભૂત જરૂરીયાતો પુરી પાડવાની જવાબદારી રાજ્ય સરકારના આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ હેઠળના જાહેર આરોગ્ય ઇજનેરી પ્રભાગને સોંપવામાં આવેલ. પ્રજાને પીવાના પાણીની અને ગટર વ્યવસ્થાની સગવડો પુરી પાડવાની મૂળભૂત ફરજ જે તે સ્થાનિક સંસ્થાની છે.પરંતુ સ્થાનિક સંસ્થાઓ પાસે જરૂરી તાંત્રિક તેમજ આર્થિક ક્ષમતા ન હોવાને કારણે તેઓ સ્વતંત્ર રીતે આ કામગીરી બજાવવા અશક્તિમાન જણાતાં રાજ્ય સરકારે તેમને જરૂરી તાંત્રિક મદદ મળી રહે તે માટે સ્થાનિક સંસ્થાઓ વતી આ કામગીરી રાજ્ય સરકારના જાહેર આરોગ્ય ઇજનેર વિભાગને સોંપેલ હતી.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ પીવાના પાણીની સમસ્યા રાજ્યમાં છેલ્લા ધણા વર્ષોથી છે.અને તેનું કારણ રાજ્યની વિશિષ્ટ ભૂપૃષ્ઠ રચના,લાંબો દરિયા કિનારો, બારમાસી નદીઓનો અભાવ તથા વરસાદની ખેંચવાળા વિસ્તારો, ખારોપાટ, ખડકાળ પ્રદેશ,રણ પ્રદેશ વગેરે છે. પીવાના પાણીની સમસ્યાના ઉકેલ માટે તેમજ સ્વચ્છતાના કાર્યક્રમમાં ઝડપ લાવવા રાજ્ય સરકારે નિર્ધાર કર્યો છે.

		<p>➤ સરકાર પાણીની યોજનાઓ ફક્ત તૈયાર કરવા પુરતુ જ ધ્યાન આપવા નથી માંગતી પરંતુ જે યોજનાઓ તૈયાર થઈ છે તે નિયમિત રીતે ચાલે અને લોકોને નિયત ધોરણોનું શુદ્ધ અને ગુણવત્તાવાળુ પીવાનું પાણી મળી રહે તે અંગે પણ સજાગ છે. ગુજરાત પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા બોર્ડ એ આ સેવાને સમર્પિત છે. રાજ્ય સરકારે તેની એક સ્વાયત સંસ્થા તરીકે ૨૦ ઓગષ્ટ ૧૯૭૯ ના રોજ ગુજરાત વિધાનસભાના અધિનિયમ -૧૮ -૧૯૭૯ ધ્વારા રચના કરી છે. બોર્ડની રચનાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ ગુજરાત રાજ્યમાં પાણી પુરવઠા અને ગટર યોજનાઓમાં ઝડપી વિકાસ અને નિયમન માટેનો છે.ગુજરાત રાજ્યની મહાનગર પાલિકાના વિસ્તાર તથા કેન્ટોન્મેન્ટ વિસ્તાર સિવાયના રાજ્યના તમામ વિસ્તારનો બોર્ડના કાર્યક્ષેત્રમાં સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. રાજ્યમાં પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા યોજના ક્ષેત્ર માટે એક સ્વાયત અને ચાવીરૂપ સંસ્થા તરીકેની કામગીરી બજાવવાના હેતુથી બોર્ડની રચના કરવામાં આવેલ છે.</p>
		<p>➤ ગુજરાત પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા બોર્ડ અધિનિયમ - ૧૯૭૮ (ગુજરાત એક્ટ નંબર ૧૮/સને ૧૯૭૯)ના પ્રકરણ - ૨ ની કલમ-૪(૧) ની જોગવાઈ મુજબ બોર્ડ નીચેના સભ્યોનું બનશે</p>
		<p>(ક) આવી નિમણુંક માટે વ્યવસ્થાપકીય હેસિયતથી બહોળો વહીવટી અનુભવને અથવા ટેકનિકલ નિષ્ણાંત તરીકે કુશળતાને કારણે લાયકાત ધરાવતી હોવાનું પોતાને જણાય તે વ્યક્તિઓમાંથી રાજ્ય સરકારે નીમવાના અધ્યક્ષ.</p>
		<p>(ખ) રાજ્ય સરકારે નીમવાના સભ્ય સચિવ, જેઓ વહીવટી અનુભવ અને પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થાના કામના અનુભવ ધરાવતા લાયકાતવાળા ઈજનેર હોવા જોઈએ.</p>
		<p>(ગ) રાજ્ય સરકારે હોદ્દાની રૂએ નીમવાના સરકારના નાયબ સચિવના દરજ્જાથી નીચેના દરજ્જાના ન હોય તેવા, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ (હાલ નર્મદા, જળસંપત્તિ,પાણી પુરવઠા અને કલ્પસર વિભાગ) માંથી રાજ્ય સરકારના એક પ્રતિનધિ.</p>
		<p>(ઘ)રાજ્ય સરકારે હોદ્દાની રૂએ નીમવાના સરકારના નાયબ સચિવના દરજ્જાથી નીચેના દરજ્જાના ન હોય તેવા પંચાયત, ગળહનિર્માણ અને શહેરી વિકાસ વિભાગ અથવા આયોજન વિભાગમાંથી રાજ્ય સરકારના એક પ્રતિનધિ.</p>
		<p>(ચ)રાજ્ય સરકારે હોદ્દાની રૂએ નીમવાના સરકારના નાયબ સચિવના દરજ્જાથી નીચેના દરજ્જાના ન હોય તેવા,નાણાં વિભાગમાંથી રાજ્ય સરકારના એક પ્રતિનધિ.</p>

		(છ)સ્થાનિક મંડળોના ચૂંટાયેલા વડાઓમાંથી રાજ્ય સરકારે નીમવાના ત્રણ સભ્યો.
		(જ)જેઓ અર્થશાસ્ત્ર અથવા વિકાસ આયોજન અને ઈજનેરી ક્ષેત્રે નિષ્ણાત હોય તેવા રાજ્ય સરકારે નીમવાના ચાર સભ્યો. આ પૈકી એક મહિલા પ્રતિનિધિની જોગવાઈ તાજેતરમાં ગુજરાત રાજ્ય સરકારે કરી છે.
		(ર)બિન સરકારી સભ્યો તરીકે નિમાયેલી વ્યક્તિઓના નામ રાજપત્રમાં પ્રસિધ્ધ કરવા જોઈશે.
૧.૪ અને ૧.૫	જાહેર સત્તા મંડળની ફરજો જાહેર સત્તા મંડળની મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓ /કાર્યો	<ul style="list-style-type: none"> ➤ પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા અને ગંદકીના નિકાલ માટે યોજનાઓ તૈયાર કરવી,તેનો અમલ કરવો,તેને આગળ ધપાવવી અને તેમાં નાણાંકીય મદદ કરવી.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ રાજ્ય સરકારને અને સ્થાનિક મંડળોને વિનંતી થયે,ખાનગી સંસ્થાઓને કે વ્યક્તિઓને પણ પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા સંબંધી જરૂરી તમામ સેવા આપવી.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ રાજ્ય સરકારના આદેશો ઉપરથી પાણી પુરવઠા,ગટર વ્યવસ્થા અને મોરીકામ માટે રાજ્ય યોજનાઓનો મુસદ્દો તૈયાર કરવો.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ બોર્ડના પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા સેવા કાર્યના ક્ષેત્રમાં સમાવિષ્ટ વિસ્તારો અને બોર્ડ સાથે કબૂલાત કરી હોય તે સ્થાનિક મંડળોના વિસ્તારોમાં,પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા માટેના દર,વેરા, ફી અને ચાર્જની પુનર્વિચારણા કરવી અને તે અંગે સલાહ આપવી.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ માલસામાનની જરૂરીયાતો આકારવી અને તે મેળવવા તથા ઉપયોગમાં લેવાની વ્યવસ્થા કરવી.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થાની સેવા માટે રાજ્યનાં ધોરણો ઠરાવવાં.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ બોર્ડની અથવા જેમણે બોર્ડ સાથે કબૂલાત કરી હોય તેવાં સ્થાનિક મંડળોની દરેક યોજનાના પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થાના ટેકનિકલ, નાણાંકીય,આર્થિક અને બીજા પાસાની દર વર્ષે પુનર્વિચારણા કરવી.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ રાજ્યમાંની દરેક પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થાની યોજનાના ટેકનિકલ,નાણાંકીય,આર્થિક અને બીજા પ્રસ્તુત પાસાની પુનર્વિચારણા કરી તેનો ખ્યાલ આપી શકાય તેવી સગવડ ઉભી કરવી અને નિભાવવી.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ રાજ્ય સરકાર આદેશ કરે,તો અને ત્યારે રાજ્ય સરકાર નિર્દિષ્ટ

		કરે તેવી શરતોએ અને તેવી મુદત માટે કોઈપણ વોટર વર્કસ અને ગટર વ્યવસ્થા ચાલુ કરવાં, ચલાવવા અને નિભાવવાં.
		➤ રાજ્યમાં પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા સેવાના સંબંધમાં માનવ શક્તિ અને તાલીમ માટેની જરૂરીયાતો આકારવી.
		➤ બોર્ડના ફરજો અને કાર્યો કાર્યક્ષમ રીતે અદા કરવા માટે પ્રયોજિત સંશોધનો કરાવવા.
		➤ રાજ્ય સરકાર વખતોવખત નિર્દિષ્ટ કરે તેવી ગુજરાત જાહેર આરોગ્ય ઈજનેરી સેવા ધ્વારા બજાવાતા ફરજો અને કાર્યો બજાવવા.
		➤ આ અધિનિયમની બીજી જોગવાઈઓ હેઠળ બોર્ડને ફાળવી હોય તેવી અથવા રાજ્ય સરકાર ધ્વારા તેને સોંપવામાં આવે તેવી બીજી ફરજો બજાવવી અને કાર્યો અદા કરવા.
૧.૬	જાહેર સત્તા મંડળ ધ્વારા આપવામાં આવતી સેવાઓની યાદી અને તેનું સંક્ષિપ્ત વિવરણ	➤ રાજ્યના ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં ગ્રામ્ય જુથ પાણી પુરવઠા યોજના ધ્વારા સ્ટેન્ડ પોસ્ટ બનાવી પ્રજાને પીવાનું પાણી પુરુ પાડવું.
		➤ રાજ્યના અનુસુચિત જનજાતિ / આદિવાસી વિસ્તારોમાં દર ૫૦ માણસ દીઠ એક હેન્ડપંપની ઉપલબ્ધી પુરી પાડવી.
		➤ ભૂગર્ભજળની બગડતી જતી ગુણવત્તાના પર્યાય તરીકે નર્મદા કેનાલ અને મોટા જળાશયોનું ફીલ્ટર કરેલું પાણી જુથ યોજનાઓ મારફતે એક કરતાં વધુ ગામોને પુરુ પાડવું.
		➤ અછતના સમય દરમ્યાન દૂરના અંતરેથી માથા દીઠ ત્રીસ લીટર જેટલું (પશુ સહિત) પાણી પુરુ પાડવું.
		➤ રાજ્યના આદિવાસી વિસ્તાર માટે ખાસ પાણી પુરવઠા યોજનાઓનું આયોજન / અમલીકરણ કરવું.
		➤ રાજ્યના દરેક ગામના અનુસુચિત જાતિના વિસ્તારવાળા ફળિયા / પરામાં પીવાના પાણીની સુવિધા પુરી પાડવી.
		➤ કચ્છના રણ વિસ્તારમાં બલ્ક પાઈપ લાઈન થકી તથા સૌરાષ્ટ્ર ઉત્તર ગુજરાત અને પંચમહાલ જિલ્લાના ગામોને અને શહેરોને બલ્ક પાઈપ લાઈન ધ્વારા નર્મદાનું પાણી પહોંચાડવાનું આયોજન.
		➤ સુજલામ - સુફલામ યોજના ધ્વારા ઉત્તર ગુજરાત મધ્ય ગુજરાત સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છના પીવાના પાણીની અછતવાળા દશ

		જિલ્લાઓને પાણી પુરુ પાડવું.
		➤ પ્રાથમિક શાળાઓમાં પીવાના પાણીની સુવિધા આપવી.
		➤ વરસાદના પાણીનો પુરેપુરો સંગ્રહ થાય અને ભૂગર્ભના તળ ઉંચા આવે તે માટે હયાત જળસ્ત્રોતની આજુબાજુમાં લોક ભાગીદારથી ચેકડેમ બાંધવા.
		➤ વરસાદી પાણીના સંગ્રહ માટે લોક ભાગીદારીથી સ્ટોરેજ ટાંકા બનાવવા.
		➤ શહેરી ભૂગર્ભ ગટર યોજનાઓ થકી શહેરી સ્વચ્છતા કાર્યક્રમનું અમલીકરણ.
૧.૭	જાહેર સત્તા મંડળના રાજ્ય, નિયામક કચેરી, પ્રદેશ, જિલ્લો, તાલુકા વિગેરે સ્તરોએ સંસ્થાગત માળખાનો આલેખ (જ્યાં લાગુ પડતું હોય ત્યાં)	➤ આ સાથે અલગ આલેખ સામેલ છે.
૧.૮	જાહેર સત્તા મંડળની અસરકારતા અને કાર્યક્ષમતા વધારવા માટેની લોકો પાસેથી અપેક્ષાઓ	➤ પાણીનો ન્યુનત્તમ બગાડ અને સુચારુ ઉપયોગ.
		➤ બોર્ડ ધ્વારા યોજનાઓ બનાવવા માટે નિયત લોક ભાગીદારી મુજબનો લોકફાળો ભરવા માટેની જાગૃતિ અને યોજનાઓની વ્યવસ્થિત જાળવણી.
		➤ પીવાના પાણીની ફરિયાદ સમયસર યોગ્ય સ્થાને/ સ્તરે કરવામાં આવે તો પ્રશ્નનું નિરાકરણ ઝડપી અને સમયસર આવી શકે તેવો લોક અભિગમ.
		➤ ખેતરોમાંથી પસાર થતી પાણીની પાઈપ લાઈનમાંથી ગેરકાયદેસર જોડાણ ન લેવા તથા પાઈપ લાઈનને નુકશાન ન કરવા / અટકાવવા લોકોનો સહકાર.

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ લોકો સુધી પીવાનું પાણી ખરેખર નિયમિત પહોંચે તે પ્રકારનો બોર્ડને સહકાર આપવો.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ પાણીના વપરાશ,બચત,સંભાળ,રીચાર્જીંગ તથા પાણીના યોગ્ય નિકાલ માટેની યોગ્ય વ્યવસ્થાની જાળવણી.
૧.૯	લોક સહયોગ મેળવવા માટેની ગોઠવણ અને પદ્ધતિઓ	<ul style="list-style-type: none"> ➤ બોર્ડ હેઠળની ગુજરાત જળસેવા તાલીમ સંસ્થા સેક્ટર-૧૫, ગાંધીનગર ખાતે માહિતી, શિક્ષણ અને પ્રસાર એકમ ધ્વારા લોકોનો સંપર્ક સાધવામાં આવે છે.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ આ એકમ / બોર્ડ ધ્વારા પીવાના પાણીની માહિતી પુસ્તિકાઓ, પોસ્ટર્સનું વિતરણ તથા જાહેર સમારંભ / મેળાવડા કરવામાં આવે છે.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ દુરદર્શનના માધ્યમથી પાણી પુરવઠાને લગતી શ્રેણીઓ જેવી કે જળ એ જીવન,પાણીનો મહીમાના પ્રસારણની વ્યવસ્થા કરેલ છે.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ મુખ્ય કચેરી ધ્વારા અરજદારોને ફરિયાદ સંબંધિત સીધા પ્રત્યુત્તર પાઠવવામાં આવે છે. ➤ પ્રજાના પ્રતિનિધિઓ તરફથી મળતા પત્રો અને ફરિયાદોનો બોર્ડની વેબસાઈટ પર મૂકવામાં આવે છે.
૧.૧૦	સેવા આપવાના દેખરેખ નિયંત્રણ અને જાહેર ફરિયાદ નિવારણ માટે ઉપલબ્ધ તંત્ર	<ul style="list-style-type: none"> ➤ બોર્ડની મુખ્ય કચેરી ખાતે તથા જિલ્લા / તાલુકાની કચેરીઓમાં અરજદારો માટે નાગરિક સુવિધા કેન્દ્રની વ્યવસ્થા છે.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ મુખ્ય ઈજનેરશ્રીની ઝોન કચેરી / વર્તુળ કચેરી / વિભાગીય કચેરી / પેટા વિભાગીય કચેરીના સંબંધિત અધિકારીઓના નામ અને સરનામાં બોર્ડની વેબસાઈટ પર મૂકવામાં આવેલ છે. જેથી કઈ કચેરીમાં કોને અન્વયે કોને ફરિયાદ કરવાથી તેનું નિરાકરણ થાય તે માટેનું માર્ગદર્શક માળખું રાખેલ છે.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ ટેન્ડર વિગેરેમાં પારદર્શિતા લાવવા ઈ-ટેન્ડરીંગની અદ્યતન પદ્ધતિનો અમલ કરાયેલ છે. અને ટુ બીડ કવર પદ્ધતિ દાખલ કરેલ છે. આ પદ્ધતિ અપનાવવામાં સમગ્ર રાજ્યમાં ગુજરાત પાણી પુરવઠા અને ગટર વ્યવસ્થા બોર્ડ પ્રથમ છે.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ મોટી યોજનાઓમાં જોઈતી માલસામાનની ખરીદી તેમજ કામોની ગુણવત્તા માટે થર્ડ પાર્ટી ઈન્સ્પેક્શનની પ્રથા દાખલ કરેલ છે.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ બોર્ડને સંબંધિત માહિતીઓનો સમાવેશ બોર્ડની પોતાની વેબસાઈટમાં કરેલ છે.
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ ઝોન કક્ષાએ કામોની ગુણવત્તાની ચકાસણી અર્થે એન્ફોસમેન્ટ

		<p>વિભાગ, ગુણવત્તા સંબંધિત</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ફરિયાદોના નિવારણ માટે બોર્ડની પોતાની તકેદારી શાખા તથા તે ઉપર સરકારશ્રીના તકેદારી ➤ આયોગની વ્યવસ્થા છે.
૧.૧૧	<p>મુખ્ય કચેરી અને જુદા જુદા સ્તરોએ આવેલી અન્ય કચેરીઓના સરનામાં (વપરાશકારને સમજવામાં સરળ પડે તે માટે (જિલ્લાવાર વર્ગીકરણ કરો)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ આ સાથે અલગ આલેખ સામેલ છે.
૧.૧૨	<p>કચેરી શરૂ થવાનો સમય કચેરી બંધ થવાનો સમય</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ સવાર ૧૦-૩૦ કલાક ➤ સાંજ ૧૮-૧૦ કલાક